

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
VASA YRKESHÖGSKOLA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Marie Wiik

DEN GRÖNA TURISTEN

- En studie om turistens miljövänlighet

Företagsekonomi och turism

2013

VASA YRKESHÖGSKOLA

Utbildningsprogrammet för turism

ABSTRAKT

Författare	Marie Wiik
Lärdomsprovets titel	Den gröna turisten. – En studie om turistens miljövänlighet.
År	2013
Språk	Svenska
Sidantal	45
Handledare	Mikko Peltola

Syftet med detta lärdomsprov är att ta reda på hur miljövänliga turisterna är samt hur miljövänligt de beter sig under en resa. Jag vill även se om det finns samband mellan turistens miljövänliga egenskaper och miljövänligt beteende. Målet med denna undersökning är att kunna konstatera att resultatet som jag fått stämmer överens med eller avviker från det jag har konstaterat i teorin.

I den teoretiska delen behandlar jag begrepp som turism, turismens inverkan på miljön, hållbar utveckling, hållbar turismutveckling, ekoturism, turist, turistens motivationer, ekoturist och ekoturistens beteende under resan.

Den Empiriska delen utfördes som en kvantitativ undersökning var en enkät tillverkades. Enkäterna besvarades av sex resenärer under en ekoresa. Dessutom delades enkäten ut till vänner och bekanta. För att få ytterligare svar utformades enkäten till internet format och lades ut på diskussionsforum som behandlar resande.

Resultatet visar att man kan se både starkare och svagare tendenser i att de som har miljövänligare egenskaper och egenskaper som är typiska för ekoturister beter sig miljövänligare. Undersökningen visar att det generellt sett finns samband mellan miljövänliga egenskaper och miljövänligt beteende.

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU

VAASA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree Programme for Tourism

ABSTRACT

Author	Marie Wiik
Title	Den gröna turisten. – En studie om turistens miljövänlighet.
Year	2013
Language	Swedish
Pages	45
Name of Supervisor	Mikko Peltola

The aim of this thesis was to study how environmentally friendly tourists are and how environmentally friendly they behave during a journey. I also wanted to find out if there is a connection between the tourists' environmentally friendly characteristics and environmentally friendly behavior. The goal with this study is to verify that the result I get agrees or differs from what is clarified in the theoretical part.

The theoretical part of my thesis includes the terms tourism, the tourism effect on the environment, sustainable development, sustainable tourism development, ecotourism, tourist, the tourist's motivations, eco-tourist and the eco-tourists behavior during a journey.

The empirical part was done as a quantitative study where a questionnaire survey was used. The questionnaires were answered by six travelers during an ecotourism trip. The questionnaire was also answered by friends and acquaintances. To get additional answers the survey was added to an internet forum regarding travelling.

The result indicates both stronger and weaker tendencies in those who have environmentally friendly characteristics and typical characteristics for an eco-tourist to behave more environmentally friendly. The study shows that in general there is a connection between environmentally friendly characteristics and environmentally friendly behavior.

Keywords ecotourism, eco-tourist, characteristics, behavior

INNEHÅLL

ABSTRAKT	2
ABSTRACT.....	3
FIGURFÖRTECKNING.....	6
FÖRTECKNING ÖVER BILAGOR	7
1 INLEDNING	8
1.1 Bakgrund.....	8
1.2 Syfte.....	8
1.3 Avgränsningar	9
1.4 Arbetets upplägg	9
2 TURISM	11
2.1 Definition av turism	11
2.2 Turismens inverkan på miljön (människans inverkan)	11
2.3 Definition av ekoturism.....	12
3 HÅLLBAR UTVECKLING	15
3.1 Hållbar utveckling inom turismen	15
4 TURIST	18
4.1 Definition av turist	18
4.2 Turistsegmentering.....	18
4.2.1 Psykografiska turisttyper	19
4.3 Definition av ekoturist.....	20
4.3.1 Demografiska egenskaper	23
4.3.2 Psykografiska egenskaper	24
4.4 Ekoturistens beteende under en resa.....	25
5 SAMMANFATTNING: PROFILEN AV EN GRÖN TURIST	28
6 DEN EMPIRISKA UNDERSÖKNINGEN	30
6.1 Undersökningsmetoder.....	30
6.2 Utformning av enkäten.....	31
6.3 Målpopulation	32
6.4 Samband mellan turistens egenskaper och beteende	33
7 RESULTAT OCH ANALYS	35
7.1 Samband mellan demografiska egenskaper och miljövänligt beteende	36
7.2 Samband mellan psykografiska egenskaper och miljövänligt beteende	40

8 SLUTSATSER.....	41
8.1 Resultat	41
8.2 Problem med lärdomsprovet	42
8.3 Reliabilitet och validitet	43
8.3.1 Reliabilitet.....	43
8.3.2 Validitet.....	43
8.4 Förslag till fortsatt forskning	44
KÄLLFÖRTECKNING	45

FIGURFÖRTECKNING

Figur 1. Uppdelningen av psykografiska turisttyper och amerikanernas resmål på 1990-talet i ljuset av psykografisk uppbyggnad.	s. 19
Figur 2. ”Nyanser av grön konsument” inom turism.	s. 21
Figur 3. Korrelation.	s. 33
Figur 4. Utbildning.	s. 35
Figur 5. Reser helst...	s. 36
Figur 6. Ålder.	s. 37
Figur 7. Civil status.	s. 38
Figur 8. Samband mellan psykografiska egenskaper och miljövänligt beteende.	s. 39

FÖRTECKNING ÖVER BILAGOR

BILAGA 1. Frågeformulär

1 INLEDNING

Turismen är en av världens största näringar som ständigt växer, i genomsnitt 5 % per år. (Aronsson, Tengling & Aronsson 1997, 125) Intresset för hållbar utveckling inom många områden är även något som har blivit större de senaste åren. (Swarbrooke & Horner 2007, 177) Även inom turismen, miljövänlig turism har inom turismindustrin fått en rejäl upphöjning och fångat allt fler turisternas intresse. De ”gröna” turisterna blir alltså allt fler. (Font & Buckley 2001, 41-43)

1.1 Bakgrund

Eftersom resströmmarna ökar kraftigt i världen påverkas en stor del av alla resmålens natur och miljö kraftigt av den förstörelse som turismen för med sig. Detta gäller överallt i världen. Allt fler researrangörer satsar på att ordna ekoturismresor för att bevara och visa mer hänsyn till miljön. (Aronsson, Tengling & Aronsson 1997, 60)

Det finns ingen entydig definition på hur en ekoturist är på grund av många olika orsaker, till exempel begränsad undersökning av marknaderna, dålig förståelse på definitionerna och det att marknaderna för ekoturister inte är enhetliga. Trots att det finns en massa litteratur på ekoturism finns det begränsade allmänna studier på bland annat natur- eller äventyrsturister. Studierna handlar främst om det växande intresset istället för att identifiera egenskaper, motivation och inställningar av vidsträckt befolkning. (Weaver 2001, 37)

Ekoturism, hållbarhet och att värna om miljön vi reser till istället för att förstöra den verkar vara något som är väldigt aktuellt idag och troligen kommer att växa mer och mer.

1.2 Syfte

Lärdomsprovets syfte är att ta reda på hur miljövänliga turisterna är samt hur miljövänligt de beter sig under en resa. Jag vill även undersöka ifall det finns samband mellan turisternas demografiska och psykografiska egenskaper och miljövänligt beteende.

1.3 Avgränsningar

Eftersom begreppet ekoturism är så brett har jag valt att koncentrera mig på den hållbara utvecklingen gentemot miljön som turisterna orsakar/bidrar med. När jag studerar ekoturisten har jag valt att koncentrera mig på hurdana olika egenskaper turisten har samt hur ekoturisten beter sig under själva resan.

Jag valde att studera turistens egenskaper och beteende eftersom det finns väldigt lite av liknande studier sen tidigare.

Jag valde att studera turistens demografiska och psykografiska egenskaper. Till demografiska egenskaper hör bl.a. kön, ålder, utbildning, civil-status mm. Psykografiska egenskaper återspeglar turistens attityd och beteende. När jag studerar dessa egenskaper och ifall det finns samband mellan egenskaper och beteende kan jag få en uppfattning av hur en ekoturist kan se ut.

1.4 Arbetets upplägg

Mitt lärdomsprov är delad upp i två delar, en teoretisk del och en empirisk del. Den teoretiska delen börjar med kapitel som innehåller bakgrund till mitt ämne, vad som är syftet med arbetet och hur ämnet har begränsats. I det andra kapitlet förklaras vad turism är, hur turismen påverkar miljön samt vad ekoturism är. I det tredje kapitlet behandlas hållbar utveckling, till först i sin helhet och sedan närmare om hållbar turism utveckling. I kapitel fyra tar man en närmare titt på turisten. Här förklaras turistsegmentering och att turisterna kan delas upp i psykografiska turisttyper. Ekoturisten definieras och till denne tillhörande demografiska samt psykografiska egenskaper. I detta kapitel berättas även om ekoturistens beteende under resan. Kapitel fem är en kort sammanfattning av kapitel fyra.

Den andra delen, den empiriska delen, börjar vid kapitel sex. Här förklaras de olika undersökningsmetoderna och närmare om vilken jag har använt. I detta kapitel berättas även om vilken målpopulation jag har. Till sist förklarar jag även hur man kan se samband mellan turistens egenskaper och beteende.

I kapitel sju presenteras resultaten och analysen av min undersökning. Här presenteras resultaten av vad man kan se för samband mellan turistens demografiska samt psykografiska egenskaper och beteende.

I det sista kapitlet drar jag mina slutsatser. Här presenteras närmare resultatet av min undersökning och hur jag uppnådde mina mål. I detta kapitel skriver jag om vad som var problematiskt i mitt lärdomsprov och vad reliabilitet och validitet är samt hur jag har tillämpat dessa i min undersökning. Jag ger även förslag till fortsatt forskning inom detta ämne.

2 TURISM

2.1 Definition av turism

Det är turism är när människor reser till och stannar på en plats utanför deras vanliga omgivning för affärer, fritid eller andra syften, men stannar inte längre än ett år. (Aronsson, Tengling & Aronsson 1997, 10; Walker & Walker 2011, 7)

Turismen byggs bland annat upp på turisternas motivationer, det vill säga begärliga sidan samt tillförelse sidan som är faktorer som tillfredsställer turistens behov. Andra termer som är viktiga och associeras med turism är infrastruktur, de beståndsdelar som ett områdes invånare litar på som broar, vägar, butiker, kommunikationsnätverk mm. Även överbyggnad är en viktig term, dvs. inrättningar som har blivit byggda för att hysa turisternas behov som flygplatser, kryssningsterminaler, resort, hotell och restauranger. (Walker & Walker 2011, 7)

Observationer har visat att fritidsresor är de mest populära när det kommer till Amerikas inrikesresor, med 75 %. Affärsresor kommer på en andra plats med 25 % medan 9 % är kombinerad fritids- och affärsresande. (Walker, Walker 2011, 40)

2.2 Turismens inverkan på miljön (människans inverkan)

Turismen medför både positiva och negativa effekter på miljön och naturen eftersom turismnäringen i det stora hela är beroende av sjöar, skogar och den orörda naturen, dvs. naturtillgångarna.

För att kunna skydda naturen från den växande turismen borde turismnäringen och myndigheterna samarbeta bättre. (Walker & Walker 2011, 381) Ett exempel där myndigheterna och turismnäringen samarbetar, är länder i Afrika där stora landområden har gjorts till nationalparker som bevarar djurlivet och naturen. En del av pengarna som turismen medför används till att underhålla nationalparkerna så att de även i fortsättningen skall attrahera turister. På andra turistattraktioner finns det vissa regler turister måste följa för att skydda naturen, till exempel tillåts bara ett visst antal turister per år besöka ett ställe för att bevara naturen.

Eftersom turismen är så omfattande medför den även en massa negativa effekter på miljön. Själva turisten bidrar redan med en massa negativt i form av nedskräpning och erosion. Eftersom turismen växer utsätts miljön mer och mer för dessa effekter. (Aronsson, Tengling & Aronsson 1997, 126-129; Hemmi & Vuoristo 1993, 284) Hela fem procent av världens koldioxidutsläpp orsakas av turismen. (Kalmari & Kelola 2009, 7) Växtligheten blir lidande av alla vandringsled och kanotleder där växterna blir nedtrampade och kvistar bryts ner, stranden skräpas ner där man övernattar. Djurlivet påverkas när människan bygger upp hotell, skog och djungelområden förstörs, djurens område blir invaderad. Till exempel djursafari i Afrika påverkar djurens naturliga livsmönster. Det grundläggande problemet är att turismen håller på att förstöra sig själv genom att utrota sina förutsättningar. (Aronsson, Tengling & Aronsson 1997, 126-129; Hemmi & Vuoristo 1993, 284)

Dåligt styrd turism kan leda till att naturresurser blir hotade eller helt enkelt förstörda. Överbyggnaden (flygplats, hotell, vägar, broar mm.) och infrastrukturen (vatten, el, transporter mm.) överanvänds konstant vilket leder till att det naturliga området blir lidande. Den naturliga balansen blir ofta störd av växande turismområden. (Walker & Walker 2011, 380-382)

Turismledare och ekologer har insett att det är oerhört viktigt att skydda vår natur så att även kommande generationer ska kunna njuta av den. Därför kan just ekoturismdestinationer finnas vid områden med omfattande natur och massor av växtlighet, prima områden är tropiska regnskogar, korallrev och glaciärer. (Walker & Walker 2011, 380-382)

2.3 Definition av ekoturism

Hetzer (1965) var en av de första att definiera termen ekoturism. Hetzer kategoriserade ekoturismen i fyra pelare: minskad inverkan på miljön, ökad respekt och minskad inverkan på värdkulturen, ökad ekonomisk vinst till de lokala och ökad tillfredsställelse för turisterna. (Fennell 1999, 31, 43)

Ekoturism är en naturlig resursbaserad form av turism som är hållbar och var fokusen ligger på att lära om och uppleva naturen. Den lyckas även etiskt ha en låg

inverkan, inte konsumera och finna sig lokalt till rätta. Ekoturism förekommer typiskt i naturområden, att bevara och skydda dessa områden borde understödjas. (Fennell 1999, 31, 43)

Ekoturism handlar inte bara om vart man reser utan främst om med vilken attityd resenären reser och hur. Inom ekoturism är det viktigt att man reser på naturens villkor, att största delen av pengarna återgår till vården av den lokala miljön, att den ekonomiska vinsten går till de lokala samt att man stöder den lokala marknadsföringen. (Blom, Ernfridsson, Nilsson, Tengling 2004, 63)

Områden där naturen har nått en överbelastning på grund av turismen försöker ekoturismen begränsa resor dit och satsa på naturskydd inom området istället. På områden som däremot inte lider av överflödigt turism kan ekoturismen utveckla området till en turismprodukt. (Hemmi & Vuoristo 1993, 293)

Enligt Svenska Ekoturismföreningen ska ekoturism vara kul. Svenska Ekoturismföreningen är en förening som arbetar för bättre och mer ekoturism, som ansvarar för och bevarar kulturen och miljön i Sverige samt utomlands. De tycker även att ekoturism handlar om att det som man kommit för att uppleva inte skall förstöras eller slitas ner. Det handlar även om att kulturvärden värnas om samt att aktivt bidra till naturskydd. Ekoturism skall gynna de lokala ekonomiskt. Det skall även egga nyfikenheten, respekten samt upptäckarglädjen. (Svenska Ekoturismföreningen, 2011)

Svenska Ekoturismföreningen anser att ekoturismen är ett bra och effektivt sätt att ge ekonomisk värde åt en skyddsvärd natur. Den skapar även jobb samt försörjning utan att naturen förstörs åt människor i glesbygden. Det är en idé som är framgångsrik och ger resultat. Ekoturism fungerar som en miljömässig riktningsgivare och inspirationskälla för resebranschen. Det är en affärsidé som gör det möjligt att på ett omtänksamt sätt med ekonomier som är traditionella kombinera kommersiell turism. Denna typ av turism är av den typen som skadar naturen mindre än vanlig turism, natur- och kulturskyddet stärks. Ekoturism är på alla sätt roligare för alla parter, samtidigt som den inom internationell turism är en av de snabbast växande branscherna. Ekoturism är helt enkelt en succé som runt hela

världen har bidragit till skydd av kultur- och naturvärden de senaste årtiondena.
(Svenska Ekoturismföreningen, 2011)

3 HÅLLBAR UTVECKLING

Begreppet hållbar utveckling fick sin början 1987 när man i världen diskuterade miljöns utveckling. Både enskilda människor och frivilliga organisationer är viktiga i arbetet för världens hållbara utveckling. (Blom, Ernfridsson, Nilsson, Tengling 2004, 57)

Hållbar utveckling är en utveckling som utan att kompromissa kommande generationens förmåga att möta deras egna behov möta framtidens behov. Ofantligt många människor i utvecklingsländerna saknar de väsentliga behoven som kläder, mat, arbeten och skydd. Dessa behov bemöts inte. En orättvis och fattig värld kommer alltid att vara benägen till ekologiska och andra kriser. Att bemöta de grundläggande behoven samt att anstränga sig för att tillfredsställa allas behov för ett bättre liv, det kräver hållbar utveckling. (UN Documents: Gathering a Body of Global Agreements, 2011)

Hållbar utveckling innebär att människan själv har förmågan att uppnå denna utveckling som inte förstör miljön. Det innebär även att de kommande generationerna skall kunna njuta av miljön och kunna ta del av resurserna. Det är viktigt att alla människors basbehov ska kunna täckas, därför måste det ske en utjämning mellan fattiga och rika. Det betyder även att alla måste ändra sina livsstilar och attityder för att kunna stödja den hållbara utvecklingen. (Blom, Ernfridsson, Nilsson, Tengling 2004, 57-58)

Vid en konferens i Rio 1992, den så kallade ”Rio-konferensen” sammanställdes ett handlingsprogram för hållbart utveckling. Handlingsprogrammet, som fick namnet Agenda 21, uppger långsiktiga riktlinjer och mål för att uppnå en hållbar utveckling. Alla som ska arbeta för denna utveckling är världens regeringar, kommuner samt viktiga samhällsgrupper. (Agenda 21 och Riokonferensen, 2012)

3.1 Hållbar utveckling inom turismen

På 80- och 90-talet debatterades det världen över om turismens effekt på miljön och om anknytningar mellan turism och miljöproblem. (Swarbrooke & Horner 2007, 178) En ledande turismkännare, forskaren David Edgell har en gång sagt ”The environment is the tourism industry’s most important resource.” I många år

har man bekymrat sig över miljön och över att förlora våra natur- och kulturresurser. (Walker & Walker 2011, 212) Människorna har en hunger som aldrig tar slut, de vill se allt mer av planeten och komma allt närmare de naturliga attraktionerna. Turisterna rubbar linjerna mellan vad som är acceptabelt och icke acceptabelt i växelverkan mellan människan och naturlivet, till exempel genom djurtrakasserier. Trots alla dessa varningstecken fortsätter människan att fotografera och identifiera olika arter. (Fennell 1999, 72)

Det var dock inte förrän på 1970-talet man började prioritera världens välbefinnande och dess invånare. De Förenta Nationerna började använda begreppet hållbar utveckling för att man i utvecklande projekt skulle betona ansvarsfullt handlande. (Walker & Walker 2011, 212-213)

Många företag, regeringar och samhällen har nu insett hur viktigt det är att skydda vår naturliga miljö. Alla delaktiga och organisationer har nu samma mål att rädda dagens livsstil och den sårbara jorden för de kommande generationerna, beroende på deras specifika situationer, kompetens och behov. (Walker & Walker 2011, 212-213)

Samhällsbaserad turism och kvalitetsturism är två huvudfaktorer när det kommer till hållbar turism. Samhällsbaserad turism fokuserar vid planerande och utvecklande processen på samhällets engagemang, de utvecklar sådan typ av turism som gynnar de lokala samhällen. Detta ser till att största delen av vinsten inte går till utomstående utan till de lokala. Kvalitetsturism ser till att erbjuda turister god kvalitet för pengarna men det behöver inte betyda att det är dyrt. Denna typ av turism ser också till att skydda lokala resurser och attraherar även turister som respekterar det lokala samhället och omgivningen. Det finns flera typer av hållbar turism som anpassar sig efter turisternas begär, kultur- och socialarv samt ekoturism. (Walker & Walker 2011, 212-213)

Flera internationella turistorganisationer har genom samarbete skapat ett miljöprogram för turistnäringen, Green Globe 21. Miljöprogrammet uppmanar alla företag som arbetar inom turistnäringen att följa och arbeta efter olika huvudpunkter. De ska minska på avfallet och istället återvinna och återanvända. Energin ska

man spara på och utnyttja effektivt samt minska på utsläppet. Man ska värna om sötvattenresursers kvalitet och motverka slöseri. Avloppsvattnet ska renas och man ska minska på utsläpp. Man ska ersätta produkter som innehåller miljöfarliga substanser. Inom transporten ska man hindra skadliga utsläpp och annat som påverkar miljön. Man ska planera och sköta inom markanvändning och se till att inte förfula landskapet. De anställda, kunderna och lokala mottagarna skall involveras. Man ska effektivera tekniken och utforma produkterna, göra dem lokalt lämpliga, mindre förorenade och tillgängliga globalt. Turister, regeringen, småföretag och lokala myndigheter ska alla samarbeta. (Blom, Ernfridsson, Nilsson, Tengling 2004, 59)

4 TURIST

4.1 Definition av turist

Med turist anses en person som av arbetsliga skäl eller på fritiden tillfälligt reser utanför sin hemkommun. Det finns turister som är tillfälliga besökare eller dagsbesökare. Tillfälligare besökare stannar åtminstone 24 timmar och deras syfte för resan kan vara endera fritiden eller affärsverksamhet, en uppgift, deltagande i möte eller att ta hand om familjeärenden. Dagsbesökare stannar mindre än 24 timmar, men man räknas inte som dagsturist om resorna är kontinuerliga som när man åker till arbete eller skola, det vill säga pendlar. (Hemmi & Vuoristo 1993, 126) (Aronsson, Tengling, Aronsson 1997, 10)

4.2 Turistsegmentering

Turister delar upp sig i typer eller grupper som skiljer sig från varandra, det är viktigt att känna till för både företag och turismutvecklingen. Turisterna delas upp av forskare i många olika typer eller klasser, det vill säga segment. (Vuoristo 1998, 38) Med segmentering menas det att man identiskt delar upp heterogena marknader i delar som är väsentliga för företagen. (Hemmi & Vuoristo 1993, 126)

Turister kan huvudsakligen delas upp i två olika grupper: de som kan mätas objektivt, så som förmögenhet och inkomst, eller de som är svårare att mäta och som koncentrerar sig på psykologiska egenskaper, som till exempel livsstil, kundlojalitet. (Vuoristo 1998, 38; Hemmi & Vuoristo 1993, 128)

Med hjälp av olika mätare eller indikatorer kan man gruppera olika turisttyper eller – segment. De vanligaste indikatorerna kan indelas på följande sätt, med dessa kan man dela upp turisterna enligt deras externa egenskaper: Geografiska indikatorer, som placerar turisterna enligt de klassificerade målen på olika sätt i deras omgivnings miljö. Demografiska indikatorer, så som kön, ålder, språk, ras. Socioekonomiska indikatorer beskriver turisternas plats i samhället samt deras ekonomiska ställning och utbildningsnivå, hit hör bland annat inkomst, utbildning, plats i karriären, ägande (bil, segelbåt, motorkälke). Intressen/aktiviteter, det finns en mängd utbud olika aktiviteter på olika turistområden och – destinationer. De kan huvudsakligen delas in i två grundtyper: kulturaktiviteter (musikfestivaler, muse-

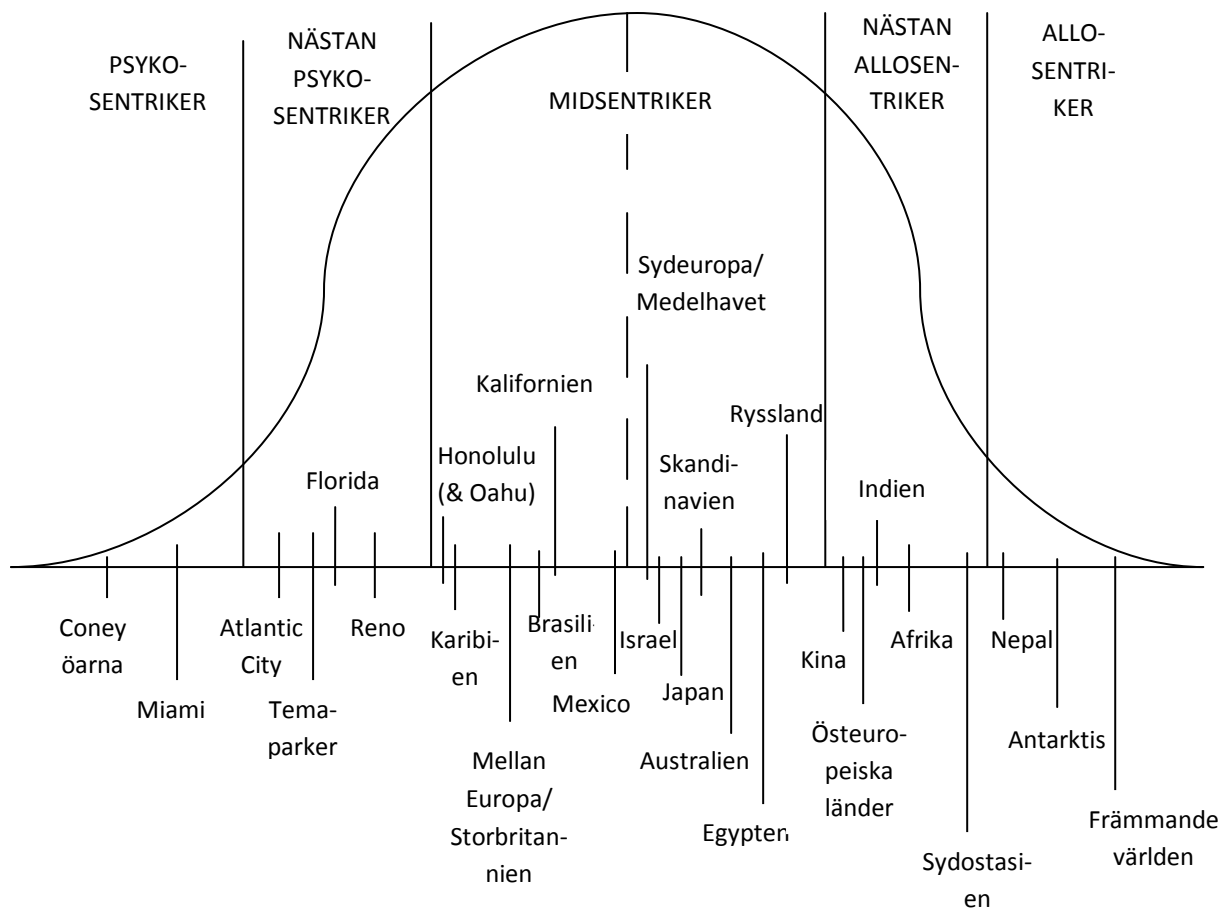
um) miljöaktiviteter (fiske, safarin, skidåkning). (Vuoristo 1998, 39; Hemmi & Vuoristo 1993, 128-129)

För att bättre förstå de olika turisttyperna måste man fördjupa sig i turistbeteenden och de sociologiska och psykologiska egenskaperna som ligger bakom destination- eller intressevalen. (Vuoristo 1998, 41)

4.2.1 Psykografiska turisttyper

Turister kan delas upp i så kallade psykografiska typer: Psykosentriker, allosentriker och midsentriker. Psykosentriker är människor som föredrar bekanta resesmål, de tycker om att spendera sedvanlig tid på semestern, de väljer främst platser där det finns en massa organiserad tidsfördriv, de är passiva och tycker om stora hotellcentrum och souveniraffärer, de undviker udda kulturer, de väljer färdigt organiserade resepaket och anser att resesäkerheten är viktig. Allosentriker föredrar orörda platser och njuter av nya upplevelser, de är inte intresserade av stora mass-turismcentrum, de är aktiva, de njuter av att bekanta sig med udda kulturer och lära känna dess befolkning och kultur, de behöver bara den allra nödvändigaste servicen och vill helst klara sig själv. Midsentriker är ett mellanting av dessa två. (Hemmi & Vuoristo 1993, 129-130) En Midsentriker har både psykosentrikerns och allosektrikerns egenskaper. Största delen av befolkningen är midsentriker.

Geografiskt sett söker sig olika typer till olika destinationer och miljöer, till exempel psykosentriker söker sig i första hand till inhemska destinationer och när-områden. Men eftersom allosentriker hela tiden söker sig till nya platser blir deras ”gamla” platser som de ursprungligen ockuperade mer bekanta och trygga och på så sätt vidgar sig det geografiska spelrummet. (Vuoristo 1998, 47)

Figur 1. Uppdelningen av psykografiska turisttyper och amerikanernas resmål på 1990-talet i ljuset av psykografisk uppbyggnad. (Vuoristo 1998, 47)(Egen översättning)

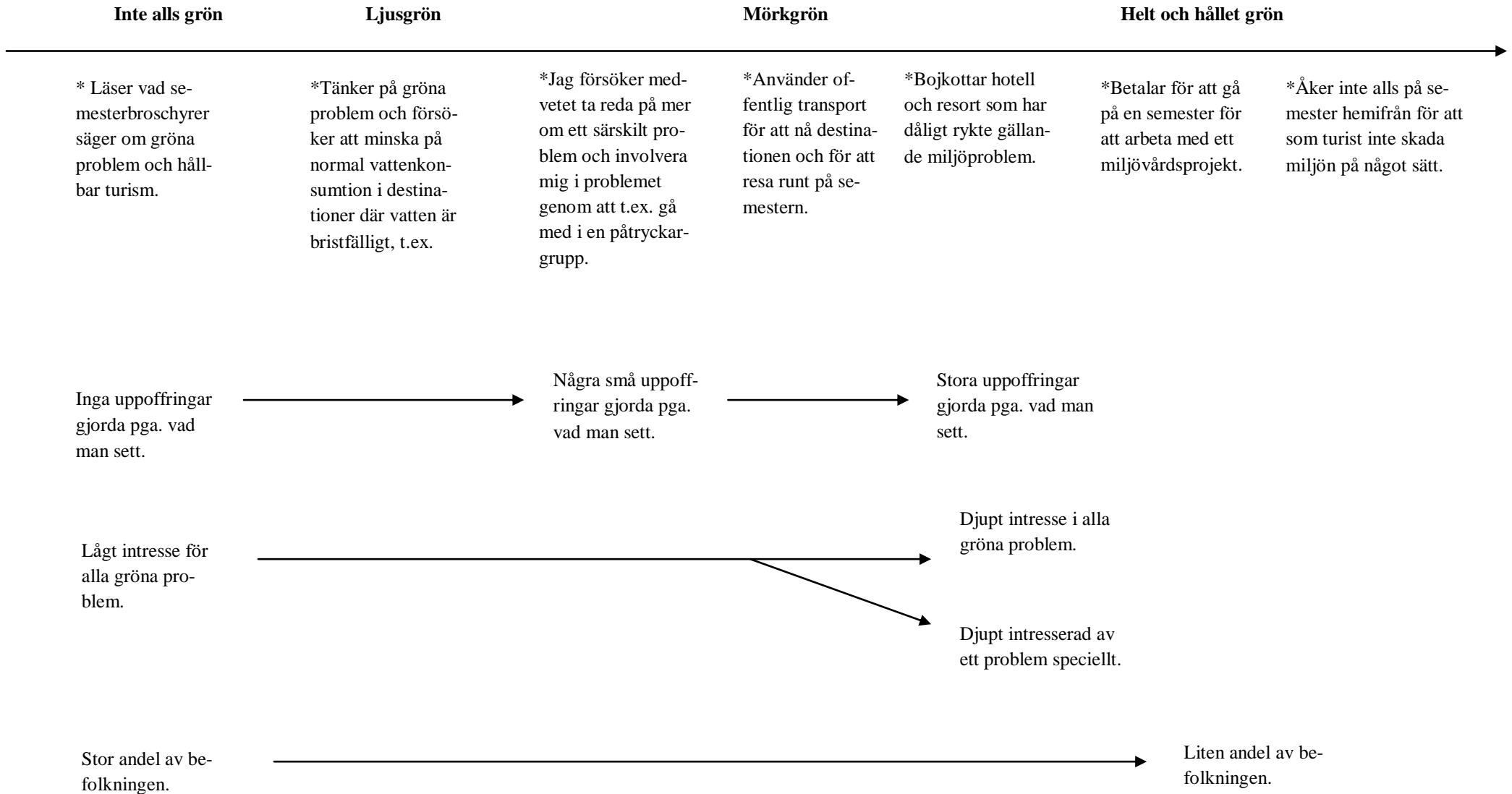
4.3 Definition av ekoturist

I slutet på 80-talet och början på 90-talet kom det fram att det finns en så kallad grön konsument som i sitt val av vilken produkt denne skulle köpa tänkte på miljöaspekten. (Swarbrooke & Horner 2007, 177) Ekoturism skulle inte finnas utan en ekoturist.

Det har bildats två porträtter av en extremitets ekoturist, en ungdom som följer med sin tid och som använder sig av ekoprodukter, en förmögen resenär eller en ”djup” miljöresenär som är intresserad av naturen, kulturen samt den lokala befolkningens levnadssätt. När man beskriver dessa två ekoturisttyper ser man klart att intresset för naturen, dess medvetenhet och skyddande har ökat. När de väljer ett rese-mål är den avgörande faktorn naturen. (Hemmi & Vuoristo 1993, 294)

Ekoturister är mycket upplysta för största delen av dem önskar bland annat bra förhandskunskap om de lokals dagliga liv, så lite miljöskador som möjligt, bra möjlighet till lokala transportmedel till och på destinationen, behagliga inkvarteringsmöjligheter i en miljö som är hemtrevlig, mat och produkter som är typiska för orten, att invånarna är starkt bundna till skyddandet av det sociala och ekologiska omgivningen i hembyn. (Hemmi & Vuoristo 1993, 294)

Man kan dock inte prata om gröna turister eller ekoturister som en enhetlig grupp. ”Nyanser av grön turist” skulle vara en bättre term eftersom det finns både mörkgröna turister och turister var färgen grön inte finns alls. I följande figur framkommer ett exempel på hur detta kan se ut.

Figur 2. ”Nyanser av grön konsument” inom turism. (Egen översättning)

Det finns en mängd olika motivationer som kan influera en ekoturist, bland annat känner de att de måste skydda naturen, de vill känna sig bra över sitt beteende som turister, de vill även stärka sin image för släkt och vänner och ses som en som bryr sig om miljöfrågor. (Swarbrooke & Horner 2007, 180-183)

Det finns två grupper av egenskaper som en ekoturist kan ha. Dessa är demografiska och psykografiska egenskaper. De demografiska egenskaperna tar upp variabler som kön, ålder, yrke, utbildning, inkomst samt vilket steg i livscykeln man är. De psykografiska egenskaperna tar däremot upp turistens motivationer, värderingar samt de för etablerade bilderna av en ekoturist. (Wearing & Neil 1999, 120)

4.3.1 Demografiska egenskaper

Ekoturister har generellt sett högre inkomst än medeltalet och de flesta är även väldigt högt utbildade. Största delen har även tendens att resa i par. Största skillnaden mellan en ekoturist och en vanlig turist är att ekoturisten är villig att spendera mer än en vanlig turist. Enligt en undersökning gjord av World Wildlife Fund (1990) visade sig att människor som är intresserade av att besöka ömtålig omgivning och naturresande spenderar mer än en vanlig turist. Ekoturister kommer oftast från de rika västra nationerna som Sverige, Tyskland, USA, Australien och Canada. (Wearing & Neil 1999, 120)

Enligt en annan undersökning som The International Ecotourism Society gjorde om ekoturister i Nordamerika så var de flesta ekoturister i åldern 35-45. Det fanns ingen skillnad på den kvinnliga och manliga ekoturisten, förutom att kvinnorna föredrog allmänna intresse upplevelser medan männen var mer intresserade av utomhusäventyr och speciella aktiviteter. I denna undersökning kom det även fram att ekoturister är högre utbildade än normalt och att de helst reser i par. De flesta ekoturister lever i par utan barn, medan de flesta av vanliga turister lever i par med barn. Även i denna undersökning kunde det konstateras att ekoturisten spenderar mer pengar på sin resa än den vanliga turisten. En genomsnittlig längd på en ekoturists resa är mellan 8-14 dagar lång, beroende på planerade aktiviteter, vilken typ av upplevelse och destinationen, vilket är längre än en normal turist

stannar på sin resa. (Walker & Walker 2011, 386-387) Korta flygsträckor och snabbsemestrar är inte bra för miljön, så man kan ta till flyg ifall man vill åka längre bort och stanna på semestern längre. (Kalmari & Kelola 2009, 18-19)

4.3.2 Psykografiska egenskaper

De psykografiska egenskaperna är baserade på attityd- och beteendemönster. De psykografiska egenskaperna som är typiska för ekoturister är att de innehar en miljöetik, de vill inte bryta ner resurserna, de fokuserar sig på inneboende motivation, de strävar till att gynna naturen och att i första hand uppleva den naturliga naturen. De förväntas även ha uppskattning och utbildning samt höga effektiva och kognitiva dimensioner. (Wearing & Neil 1999, 121) Ekoturisten är en resenär som är väldigt upplyst och skaffar så mycket information som möjligt om reseområdets samhälle och tillstånd både före resan och under resans gång. Ju mer man vet om destinationen desto mer får man ut av resan. (Kalmari & Kelola 2009, 17)

Ekoturister föredrar personlig service och små grupper, de är även utomhusentusiaster som gärna reser i par eller individuellt och är erfarna resenärer. Ekoturister är bättre än andra typer av turister på att acceptera förhållanden som är olika från det som de är vana med hemma. Faktorer som lyxigt boende, nattliv och mat är inte viktiga för ekoturister bara de får bo i lokala förhållanden och uppleva och njuta av lokal sed och mat. (Wearing & Neil 1999, 121)

När man undersökt Kanadensiska ekoturister och frågat om deras motivationer har intressen för tropiska skogar, sjöar och floder, fåglar, däggdjur, berg, vildblommor och träd, berg och hav listats högt. Aktiviteter och attraktioner som de minst av allt skulle vilja besöka eller göra på en semester var nöjesfält, hasardspel, stora städer, nattliv, göra ingenting, titta på sport, shopping och resortområden. (Wearing & Neil 1999, 121)

Enligt The International Ecotourism Society's underökning söker de flesta ekoturister efter ödemarks miljö, de vill även få tillfället att beskåda naturliv samt ett område där de kan delta i vandring. De främsta motivationsfaktorerna är möjligheten att njuta av naturen, nya upplevelser och nya platser. Andra företrädande motivationsfaktorer var lokalt producerad mat av lokala produkter, möjligheten att

umgås med lokala människor samt vänlig gästfrihet. (Walker & Walker 2011, 387)

4.4 Ekoturistens beteende under en resa

Turistens beteende börjar inte på samma gång som resan börjar, utan det finns där redan före resan. Det är här som man ser den största skillnaden mellan en ekoturist och en vanlig turist. (Wearing & Neil 1999, 124) Det sägs att beteenden förkunnas av attityder. (Grob 1995, 210)

Till en resa hör i de allra flesta fall social interaktion. För en vanlig turist sker den sociala interaktionen mellan människor i gruppen av turister. Inom ekoturism och för ekoturister, som oftast består av en mindre grupp, sker däremot denna interaktion mellan turisten och de som man möter på destinationen. Det är mer troligt att ekoturister fördjupar sig i den lokala omgivningen istället för att upprätthålla en barriär mellan värdsamhället och sig själva. (Wearing & Neil 1999, 124-127)

Enligt Cohen, E. (1972) ska skillnaden på den sociala interaktionen mellan en vanlig turist och en ekoturist bero på viljan. Enligt Cohens typologi skall det finnas fyra olika typer av turister: den organiserade massturisten, den individuella massturisten, upptäcktsresanden (explorer) och vagabonden (drifter). Upptäcktsresanden liknar ekoturisten eftersom båda reser individuellt och håller sig utanför banade vägar. De fördjupar sig i den lokala omgivningen, men väljer däremot bekvämt logi och pålitlig transport vilket en ekoturist inte skulle göra. Upptäcktsresanden reser främst för att samspela med andra kulturer, men de finner ingen motivation i att uppleva den naturliga omgivningen som en ekoturist skulle göra. Även vagabonden liknar ekoturisten eftersom deras motivation till resande är begäran efter upplevelser. (Wearing & Neil 1999, 124-127)

En ekoturist har oftast samlat på sig detaljerad information om den lokala omgivningen före resan. Ekoturisten är däremot inte immun mot utan litar på information som ges av en guide. Eftersom en ekoturist har mer bakgrundsinformation än en vanlig turist kommer ekoturisten att ha mera nytta av och behålla guidens information och kan även bete sig mer miljömedvetet.

En turists attityd speglar sig i hur hon beter sig mot den fysiska naturen. Ekoturister försöker aktivt minska på deras inverkan på destinationen. Fast en individuell ekoturist försöker minska på sin inverkan bestämmer naturområdets ledning dit de reser om inverkan är i det store hela minskad. Till exempel turister som är och vandrar i Nepaliska Himalaya anser sig själv vara ekomedvetna och gröna, medan de egentligen också trycker emot den bärbara kapaciteten och därmed hållbarheten i den lokala miljön. Fast den individuella ekoturisten beter sig annorlunda än den vanliga turisten kan ekoturister som en grupp åstadkomma samma inverkan på den fysiska miljön som en grupp av vanliga turister. (Wearing & Neil 1999, 124-127)

Ekoturisten har och söker en djup förståelse om miljön vilket inte är väsentligt för den vanliga turisten. Alltså ligger den största skillnaden mellan en ekoturists och en vanlig turists beteende i interaktionen med den fysiska miljön. (Wearing & Neil 1999, 124-127)

Naturvårdsverket har kommit fram med några etiska regler som ekoturister borde tänka på när de reser: De borde agera försiktigt när de möter naturen, människorna och kulturen samt på förhand skaffa sig kunskap om resemålet, naturen, kulturen och de lokala människorna. De borde lära sig värdena och behovet av att vårda de skyddade områden. De ska även kunna acceptera naturvårdens ställda gränser gällande bevaring och vård av diverse områden. En ekoturist ska kunna anpassa sig efter de sedvanor som gäller på den lokala orten samt vara beredd på att inte ha så stora krav på komfort ifall det ökar miljöbelastningen. De ska alltid välja det som är mest miljövänligt gällande förpackningar, transporter, aktiviteter och så vidare. En ekoturist borde aldrig lämna icke biologiskt avfall i naturen. Det är bra att vid behov anlita turer som är ledarledda när man besöker naturreservat eller nationalparker och samtidigt välja små grupper med få deltagare. När man studerar djur i deras naturliga omgivning borde man hålla sig på bra avstånd och aldrig förfölja djuren eller skilja ungarna från deras föräldrar. När man köper souvenirer, mat och dryck eller dylikt ska man alltid sträva till att stödja det lokala. Ledorden för ens uppträdande ska vara ”inte störa – inte förstöra”. (Naturvårdsverket, 2011)

Enligt Kalmari Heidi och Kelola Kati och deras bok ”Vastuullisen matkailijan käsikirja” kan turisterna själv välja hurdan spår hennes resa lämnar efter sig i naturen. Man ska välja företag som använder sig av skolade guider när man åker på en naturresa eftersom oskolade guider kan förstöra naturen. Det är bra att gynna naturutflykter som är ordnade av lokala eftersom det är hållbarast när pengarna går till de lokala. När du besöker naturen ska du låta saker ske i egen takt. Man ska inte till exempel övertala guiden att ge djuren något gott att äta eller köra närmare dem. Du ska även själv följa regler och god sed så som att inte skräpa ner, inte föra ljud eller skada djur eller växter. En viktig regel för turisterna är att lämna så lite spår som möjligt efter sig i naturen, både på land och till havs. (Kalmari & Kelola 2009, 137-138)

5 SAMMANFATTNING: PROFILEN AV EN GRÖN TURIST

När turisterna delas upp i psykografiska typer är de endera psykosentriker, allosentriker eller ett mellanting av dessa två, midsentriker. Psykosentriker avviker mest från en ”grön turist” eftersom psykosentriker föredrar bekanta rese mål, de väljer platser som har organiserad tidsfördriv, de föredrar stora hotellcentrum och undviker udda kulturer, de vill också ha ett färdigt organiserat resepaket. Psykosentriker söker sig till inhemska och närliggande destinationer.

Allosentriker söker sig ständigt till nya platser och njuter av nya upplevelser. De undviker stora massturismcentrum och njuter av att bekanta sig med udda kulturer. De är aktiva på resan och behöver enbart den allra nödvändigaste servicen. En allosentrikers egenskaper påminner mest om en ”grön turist”.

En ekoturist kan ha två typer av egenskaper. Demografiska egenskaper som tar upp saker som kön, ålder, yrke, utbildning, vilket steg i livscykeln man är mm. Den gröna turisten är generellt sett högt utbildad. Största delen av dem har en tendens att resa i par och de lever även i par utan barn. Enligt en undersökning om ekoturister var de flesta i åldern 35-45. Den genomsnittliga längden på en ekoturists resa är 8 – 14 dagar lång.

Den andra typen av egenskaperna är psykografiska egenskaper som är turistens motivationer och värderingar. Egenskaperna är baserade på attityd- och beteendemönster. De psykografiska egenskaperna som är typiska för ekoturisterna är att de innehar en miljöetik. De vill inte bryta ner resurserna utan uppleva naturen. De är väldigt upplysta om rese målet. De föredrar personlig service och små grupper och de är utomhusentusiaster. De är inte i behov av lyxigt boende utan viktigt är att de får bo i lokala förhållanden och njuta av lokal sed och mat.

För en ekoturist sker den sociala interaktionen på destinationen mellan turisten och de som man möter på destinationen, inte enbart (som en vanlig turist) mellan människor i gruppen av turister. Ekoturisten har oftast samlat på sig information om den lokala omgivningen före en resa så att denne är upplyst. De försöker även aktivt minska på sin inverkan på destinationen.

En grön turist anses vara en allosentriker som ständigt söker nytt. De typiska demografiska egenskaperna för en ekoturist är att denne är högt utbildad, 35-45 år, de reser helst i par, de lever i par utan barn och den genomsnittliga längden på en resa är 8 – 14 dagar lång. Den typiska psykografiska egenskapen för ekoturisten är att den innehar en miljöetik, de är miljövänliga. Ekoturister betar sig miljövänligt under en resa, de har miljön i åtanke.

6 DEN EMPIRISKA UNDERSÖKNINGEN

I min undersökning ville jag få reda på hur miljövänliga turister anser att de är och hur miljövänligt de beter sig under sina resor. Jag ville också få reda på om det finns ett samband mellan de demografiska samt psykografiska egenskaperna som det i teorin sägs att en ekoturist har och miljövänligt beteende.

I den teoretiska delen har jag skrivit om och definierat en ekoturist. Jag har även skrivit om hurdana egenskaper ekoturister kan ha och hur de kan tänkas bete sig under en resa. Jag anser att det jag skrivit om i teorin stöder min undersökning. Frågeformulärets frågor är baserade på teorin.

6.1 Undersökningsmetoder

Man kan använda sig av en kvalitativ eller en kvantitativ undersökning. Detta är relevant ifall det handlar om en utvärdering, en utredning eller ett forskningsobjekt. (Trost 2007, 18)

Skillnaden mellan kvantitativ och kvalitativ är att man i den kvantitativa metoden för att analysera sifferbetecknade uppgifter använder sig av olika matematiska tillvägagångssätt. Enkät- och intervjuundersökningar är de vanligaste undersökningsmetoderna inom kvantitativa metoden. (Eliasson 2010, 28)

Kvalitativ undersökning används för att förstå och tolka fenomen. (Nyberg & Tidström 2012, 125) Intervjuer och observationer är de vanligaste metoderna inom kvalitativa metoder. (Eliasson 2010, 22)

Att använda sig av en skriftlig enkät är ett sätt att kommunicera med respondenten. Det betyder att respondenten svarar skriftligt på ett formulär som blivit utsänd av undersökaren. Fördelen med denna undersökningsmetod är dess låga kostnad. En fördel är även att respondenten får vara fullständigt anonym. Den har även flera svagheter. (Lekvall & Wahlbin 2008, 259-264)

Det är tidskrävande att använda sig av den skriftliga enkäten. Det kan ta lång tid att få tillbaka det utsända formuläret. En annan svaghet är bortfallet, det kan bli stort. För att inte få så stort bortfall borde man ha ett inte allt för långt formulär och det skall vara väl utformat. Det kan vara bra att använda sig av påminnelser

och även belöna respondenter som svarat på ett formulär. (Lekvall & Wahlbin 2008, 259-264)

Det är svårt att kontrollera intervjusituationen när man använder sig av skriftlig enkät. Man vet inte om respondenterna fyller i slarvigt eller noggrant eller i vilken ordning de svarar på frågorna. (Lekvall & Wahlbin 2008, 259-264)

Frågeformuläret måste vara klart och tydligt, respondenterna har i detta fall ingen möjlighet att fråga ifall någonting är oklart, ifall de missförstått någon fråga går det inte att rätta till i efterhand. (Lekvall & Wahlbin 2008, 259-264)

Jag valde att till min undersökning använda mig av den kvantitativa metoden. Jag utformade en skriftlig enkät. I enkäten frågades frågor om respondenternas personuppgifter, därmed jag skulle få fram de demografiska egenskaperna. Där fanns även frågor om hurdana egenskaper respondenterna har, så jag kunde få reda på om de är mera psykosentriker eller allosentriker. Det fanns även frågor om hur de beter sig under en resa eller hur de betedde sig under sin senaste resa.

Jag kontaktade ett ekoturismföretag i Finland och hörde med dem ifall de var intresserade att delta i min undersökning. Sex personer skulle åka iväg på en ekoturistresa och jag fick sända med mina blanketter som resenärerna fyllde i. Jag fick tillbaka alla svar.

Eftersom dessa svar inte räckte till delade jag ut blanketter till vänner och bekanta som jag tyckte kunde svara på enkäten. För att få ytterligare svar gjorde jag en enkät i internet format som jag sedan kunde lägga ut på olika diskussionsforum. Jag valde att lägga ut formulären på sådana diskussionsforum som behandlade resande och lade som rubrik ”miljövänligt resande” för att locka till mig de rätta respondenterna.

6.2 Utformning av enkäten

När man utformar en skriftlig enkät måste den innehålla tydliga anvisningar och vad man vill få fram med undersökningen. Det skall till exempel finnas anvisningar för om man skall ”hoppa” till en annan punkt i formuläret och hur man ska svara på en viss fråga. (Lekvall & Wahlbin 2008, 299)

I mitt frågeformulär valde jag att kort presentera vad jag studerar och vad denna undersökning handlar om. Jag presenterade även kort vad målet med denna undersökning var. Mitt frågeformulär var konstruerat så att man börjar vid fråga ett och fortsätter i ordningsfölj till sista frågan. I detta fall krävdes inga instruktioner om att man måste ”hoppa” från en viss fråga till en annan och tillbaka. Jag förklarade även vid varje fråga hur frågan skulle besvaras.

Frågorna skall komma i en ordning som för respondenten är logisk och naturlig. De första frågorna på formuläret skall vara enkla och inte för krävande. (Lekvall & Wahlbin 2008, 299)

Jag valde att som inledande frågor på mitt formulär fråga om respondentens personuppgifter, så som kön, ålder, civilstånd, utbildning samt boningsort. Dessa frågor borde inte vara så svåra att svara på och kräver inte mycket åtanke. Efter de inledande enkla frågorna valde jag att ta upp de frågor som krävde mera koncentration och tanke.

6.3 Målpopulation

För att kunna utföra en undersökning behöver man en ”population” av vilka man kan dra slutsatser från. Dessa kallas för målpopulation. (Lekvall & Wahlbin 2008, 229)

Man bör fundera ut vilken del av befolkningen man har i åtanke gällande sin undersökning. Vilken befolkningsgrupp det rör sig om, vilken åldersgrupp och så vidare. (Trost 2007, 25-26)

Mina respondenter består av ”gröna turister” som deltog på en miljövänlig resa samt ”vanliga turister” som bestod av vänner och bekanta samt människor som besvarade enkäten via några diskussionsforum.

Från min undersökning vill jag se hur stor del av respondenterna har de egenskaper som enligt teorin en grön turist har. Det vill säga, de har en högre utbildning, att de reser i par, de är i åldern 35-45, de flesta lever i par utan barn, de föredrar personlig service och mindre grupper, de är utomhusentusiaster och erfarna rese-

närer, med mera. Jag vill även se om det finns samband mellan dessa egenskaper och miljövänligt beteende.

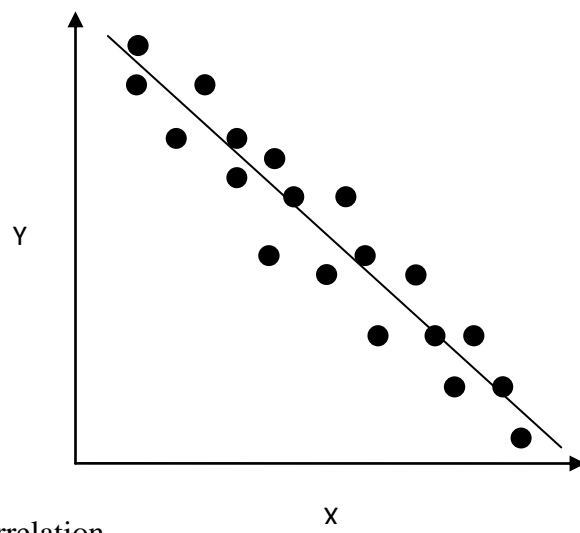
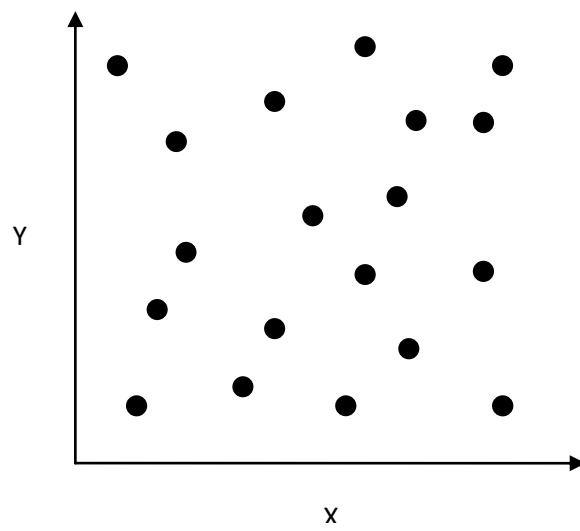
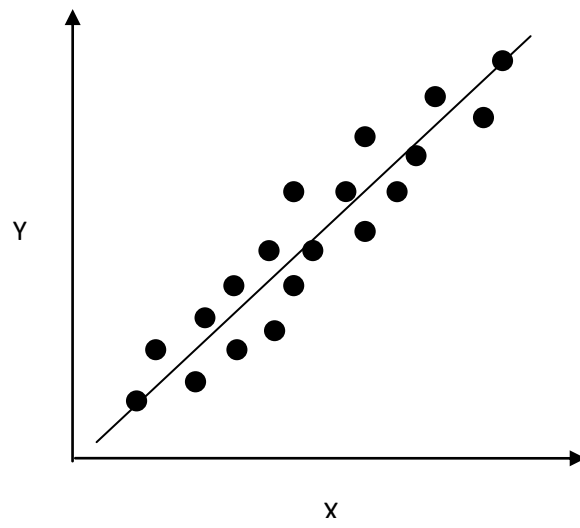
6.4 Samband mellan turistens egenskaper och beteende

Ser man samband i att en turist betar sig miljövänligt och att den har högre utbildning? Finns det samband mellan en turist som reser ensam och miljövänligt beteende? Vill man ha svar på dessa frågor kan man analysera hur två variabler förhåller sig till varandra. Genom att visa hur kombinationen av svar för de två variablerna ser ut i en tabell eller ett diagram kan man konstatera att det finns eller inte finns ett samband mellan de olika variablerna. (Eliasson 2010, 92) Korrelation är ett annat ord för samband. (Trost 2007, 145)

När man vill beskriva samband för intervall- och kvotvariabel gäller korrelationskoefficienten. Hur starkt samband det finns mellan två variabler undersöks genom att man mäter hur utspridda värdena är i förhållande till varandra. Ju mer värden samlas runt en tänkt linje desto starkare samband. Ifall det rådde ett perfekt samband mellan två variabler skulle alla värden ligga längs en linje, fast detta sker nästan aldrig. Det råder ett positivt samband när värdena för båda variablerna ökar. Ett negativt samband råder ifall värdet för den ena variabeln minskar medan värdet för den andra variabeln ökar. (Eliasson 2010, 97- 101)

Korrelationskoefficienten kan med en viss trolighet visa ifall det finns eller inte finns ett samband mellan två variabler. Det finns större sannolikhet i att det finns ett samband ifall korrelationskoefficienten ligger närmare +1 eller -1. (Eliasson 2010, 97- 101). Det finns inget samband ifall korrelationskoefficienten ligger på 0. (Statistikkonsult 2013)

Nedan följer tre figurer. I figur ett ser man ett exempel på ett mycket starkt samband (+1). I den andra figuren ses ett exempel där det inte finns något samband (0). I den sista figuren ses ett negativt samband (-1).

Figur 3. Korrelation

7 RESULTAT OCH ANALYS

I detta kapitel presenteras resultatet av min undersökning. Jag har använt mig av statistikprogrammet SPSS för analysen.

Av mina totala 64 användbara svar bestod 6 svar av respondenter som fyllde i enkäten under en miljövänlig resa, 14 svar var ifyllda av vänner och bekanta medan 44 svar var ifyllda av respondenter via webben. Tre svar måste förkastas på grund av att de var ofullständigt ifyllda.

7.1 Samband mellan demografiska egenskaper och miljövänligt beteende

Utbildning

Beteende

Högsta genomförda utbildning?	Medeltal	N	Standard avvikelse
Grundskola	3,0909	5	,47673
Gymnasium/Yrkesskola	3,3757	23	,31657
Högskola/Universitet	3,4503	36	,37423
Total	3,3954	64	,36939

Korrelation

	Högsta genomförda utbildning?	Beteende
Högsta genomförda utbildning?	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	1 ,234 ,063 64 64
Beteende	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	,234 ,063 64 64

Figur 4. Utbildning

I fråga fyra ställdes frågan om respondentens högsta genomförda utbildning. Enligt teorin har en ekoturist generellt sätt högre utbildning än en vanlig turist.

Av den första tabellen kan man se att personer med högre utbildning har en tendens att bete sig miljövänligare. Eftersom ekoturister är väldigt upplysta, de skaffar information om destinationen före dem reser dit, kan man tänka sig att ju högre utbildning desto mer finns intresset för turisten att läsa och studera om destinationen på förhand och därmed bete sig miljövänligare. I den andra tabellen ser man en svag positiv korrelation, dock inte statistiskt signifikant, mellan högsta genomförda utbildning och miljövänligt beteende.

Reser helst...

Beteende

Jag reser helst...	Medeltal	N	Standard avvikelse
Ensam	3,4697	6	,33237
I par	3,4409	31	,35584
Med familjen	3,3743	17	,42742
I större grupp	3,2323	9	,34947
Total	3,3959	63	,37233

Korrelation

		Beteende	Jag reser helst...
Beteende	Pearson Correlation	1	-,189
	Sig. (2-tailed)		,137
	N	64	63
Jag reser helst...	Pearson Correlation	-,189	1
	Sig. (2-tailed)	,137	
	N	63	63

Figur 5. Reser helst...

Enligt tidigare forskning har största delen av de gröna turisterna tendens att resa i par. De kan även resa individuellt eller i mindre grupper. Här frågades hur respondenten helst reser.

I den första tabellen kan man se en liten tendens att ju större grupp desto mindre miljövänligt beteende. Man ser att de som reser ensam eller i par har en tendens att bete sig miljövänligare. Gröna turister är oftast erfarna resenärer och man kan anta att erfarna resenärer lättare reser ensam eller tillsammans med en annan. Man kan även anta att de vill resa ensam eller i par för att lättare kunna interagera med

de lokala, vilket är typiskt för ekoturister. Reser man i större grupp sker interaktionen lättare mellan turisterna inom gruppen.

Reser man i större grupp kan det oftast vara med en skolgrupp, från jobbet eller med kompisgänget. I detta fall är motivet till resan sällan valt från naturens synvinkel eller att man ska åka och uppleva ödemarksmiljö. Det kan vara svårt att bete sig miljövänligt med en större grupp. Reser man däremot ensam eller med en annan kanske man har samma motivation till resan, man kanske reser till en destination från naturens perspektiv och man vill skydda den lokala naturen och ha den i omtanke. Detta leder automatiskt till miljövänligare beteende.

Ålder

Beteende

Åldersgrupp	Medeltal	N	Standard avvikelse
under 25	3,3598	12	,46048
26-35	3,3556	13	,41033
36-45	3,3727	10	,36224
46-55	3,5059	17	,27191
över 56	3,3364	12	,38008
Total	3,3954	64	,36939

Figur 6. Ålder

I fråga två ville jag veta respondentens ålder. Enligt tidigare undersökning sägs det att de flesta ekoturister är i åldern 35-45 år.

I tabellen ser man att de som betar sig mer miljövänligt faller inom åldersgruppen 46-55 år. Det kan hända att den tidigare undersökningen ägde rum för till exempel 10 år sedan, i så fall skulle den åldersgruppen stämma överens med min undersökning idag.

Generellt sätt kan man se att de som betar sig miljövänligare är medelålders till lite äldre. Enligt teorin är en ekoturist en förmögen resenär, detta betyder att de har högre inkomst vilket oftast är ett tecken på att de är lite äldre (medelålders).

Det sägs även att ekoturister spenderar mer på en resa, detta kan man göra ifall man är en förmögen person.

I detta fall när det gäller ålder är det inte meningsfullt att studera korrelation.

Civil status

Beteende

Civilstånd	Medeltal	N	Standard avvikelse
Singel	3,2182	15	,42055
Gift/Sambo/Förhållande	3,4622	23	,38361
Gift/Sambo/Förhållande + barn	3,4385	26	,30071
Total	3,3954	64	,36939

Figur 7. Civil status

Respondentens civila status frågades också. Enligt tidigare forskning har det förekommit att största delen av ekoturister lever i par utan barn.

Man kan se en tendens att de som lever i par och även de som lever i par med barn betar sig miljövänligare. Här kan man anta att de som lever i par eller i par med barn oftast är lite äldre, har hunnit skaffa sig högre utbildning och kanske är lite mer förmögna, allt detta går hand i hand med miljövänligare beteende.

De som lever i par utan barn har kanske mera tid och energi att resa och bete sig miljövänligare. Men å andra sidan kanske de som lever i par med barn tänker på barnens framtid och vill bevara naturen för en hållbar framtid, vilket gör att de betar sig miljövänligare.

Även i detta fall är det inte meningsfullt att studera korrelation.

7.2 Samband mellan psykografiska egenskaper och miljövänligt beteende

Korrelation

		Beteende	Psykografiska
Beteende	Pearson Correlation	1	,579
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	64	64
Psykografiska	Pearson Correlation	,579**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	64	64

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Figur 8. Samband mellan psykografiska egenskaper och miljövänligt beteende

De psykografiska egenskaperna baserar sig på turistens motivationer och värderingar. Egenskaperna är baserade på attityd- och beteendemönster. I fråga åtta på frågeformuläret fick respondenten ringa in en siffra som bäst motsvarade dennes uppfattning om hur påståendet stämmer in på honom eller henne, där 1 var inte alls och 5 var helt. Detta för att jag skulle få reda på respondentens psykografiska egenskaper. Frågorna kan ni se i frågeformuläret under fråga nummer åtta.

I tabellen kan man se ett starkt samband mellan starka psykografiska egenskaper och miljövänligt beteende. Tänker man miljövänligt och har man attityd- och beteendemönster som är miljövänliga kan man tänka sig att det är ganska självklart att beteendet är miljövänligt. Resultatet bevisar även detta, har man ett starkt intresse för naturen och dess skyddande beter man sig miljövänligare, väljer man ett resmål från naturens perspektiv beter man sig miljövänligare osv.

8 SLUTSATSER

I denna avslutande kapitel kommer jag att berätta om resultaten och hur jag nådde målet. Jag kommer även ta upp mina problem med lärdomsprovet samt komma med förslag till fortsatt forskning.

Syftet med detta lärdomsprov var att undersöka turisterna. Att få reda på hur miljövänliga turisterna är och främst se om det finns samband mellan vissa egenskaper och miljövänligt beteende. Jag valde att koncentrera mig på just detta, att se ifall det finns samband mellan demografiska- samt psykografiska egenskaper som är typiska för ekoturisten och miljövänligt beteende.

8.1 Resultat

Jag ville undersöka ifall det finns samband mellan demografiska samt psykografiska egenskaper som det i tidigare forskning sägs att en ekoturist har och miljövänligt beteende. Resultatet visar att det i alla dessa fall finns åtminstone lite samband mellan dessa. I vissa fall ser man ett starkare samband eller tendens mellan ”gröna” egenskaper och miljövänligt beteende medan man i andra fall ser att sambandet eller tendensen är lite svagare, men finns ändå där.

Jag kunde, baserat på min undersökning, konstatera att de som har högre utbildning har en tendens att bete sig miljövänligare. De som reser ensam eller i par beter sig generellt sett mer miljövänligare. De som lever i par men även de som lever i par med barn har tendens att bete sig miljövänligare. Resultatet visar att starkast samband ser man mellan de psykografiska egenskaperna och miljövänligt beteende. Är de psykografiska egenskaperna miljövänliga beter man sig även miljövänligt. Allt detta stöder och går i samma riktning som tidigare forskning om den gröna turisterna.

Var man såg mest avvikande resultat var på åldern. Enligt tidigare undersökningar sades det att en typisk ekoturist är i åldern 35-45 år. Enligt min undersökning var de som betedde sig mest miljövänligt i åldern 46-55 år.

Om jag skulle göra en profil på en typisk ekoturist enligt mitt resultat skulle den se ut som följande: En högskole-/universitetsutbildad person som lever i par utan

barn, 50 är gammal och reser helst ensam eller i par. Till dessa personer borde man marknadsföra ekoturismresor.

Resultatet i detta lärdomsprov stöder teorin och tidigare forskning. Resultatet visar att det finns tendens till att miljövänliga egenskaper leder till miljövänligt beteende.

8.2 Problem med lärdomsprovet

Tanken var från början att jag skulle kontakta olika ekoturismföretag i Finland och få deras kunder att svara på min enkät. Jag hittade endast några få företag som erbjöd ekoturismresor. Jag fick kontakt med endast ett företag som var frivillig att delta i detta projekt. Detta företag var även på väg att lägga ner sin verksamhet men skulle göra en sista resa till Bali dit jag fick sända med mina frågeformulär. Det var endast sex resenärer på denna resa, vilket betydde att jag fick endast sex svar av de ”gröna” resenärerna.

Eftersom jag ville studera den ”gröna” turisten hade det hjälpt ifall jag fått flera svar av de ”gröna” resenärerna.

I detta skede märkte jag att det kanske hade varit enklare och lätt till mer trovärdigt resultat genom att göra en kvalitativ undersökning. Vid en kvalitativ undersökning hade det antagligen varit lättare att få en djupare inblick i den ”gröna” turistens egenskaper, värderingar och beteenden.

Jag hade alltså ganska stora problem med att samla in tillräckligt med svar till min undersökning. Eftersom sex svar inte ledde någon vart i en kvantitativ undersökning måste jag samla svar från vänner och bekanta samt lägga ut en enkät på nätet som människor fick tillgång till via olika diskussionsforum som handlade om miljövänligt resande. Största delen av svaren kom från de ”vanliga turisterna”. Resultatet kunde ha varit mera trovärdigt och rättvist ifall jag hade fått mera svar av de ”gröna turisterna”, så att fördelningen varit mer jämn.

Eftersom det inte tidigare gjorts så mycket forskning om ekoturister var det svårt att hitta teori om ekoturisternas egenskaper. Med lite mer teori om vilka egenska-

per är typiska för ekoturister hade jag fått mera material att stöda min egen undersökning på.

8.3 Reliabilitet och validitet

I detta kapitel presenteras betydelsen av reliabilitet samt validitet. Jag förklarar även hur jag har tillämpat detta i min egen undersökning.

8.3.1 Reliabilitet

Reliabilitet betyder att en mätning är stabil. (Trost 2007, 64) Mätningen ska under undersökningssituationen kunna motstå olika tillfälligheters inflytande. Om man utför en mätning för samma person flera gånger och mätvärden är densamma varje gång kan man konstatera att reliabiliteten är hög. Låg reliabilitet kan däremot förekomma om intervjuaren interagerar med respondenten eller att det exempelvis i enkäten förekommer frågor som vissa förstår bättre än andra, eller att frågan tolkas på fel sätt. (Lekvall & Wahlbin 2008, 306-307)

Förutsättningarna för att reliabiliteten är hög finns där. Mina frågor var korta och tydliga och förstods av de flesta. Endast tre enkäter behövde förkastas på grund av att de var ofullständigt ifyllda. I ett fall hade respondenten inte svarat någonting alls på flera frågor. I de två andra fallen hade respondenterna förstått frågan fel. Till exempel på frågan ”resans längd” hade respondenten svarat 800 km när jag egentligen ville veta hur många dagar resan räckte.

Jag hade ingen chans att påverka respondentens svar eftersom jag inte interagerade med själva respondenten.

8.3.2 Validitet

Med validitet menas att det som ska mätas verkligen mäts. (Trost 2007, 65) Validitet är detsamma som ”valid” vilket betyder giltig. Mäter undersökningen det vad jag vill att den ska mäta? (Eliasson 2010, 16)

I min enkät ställde jag frågor som jag ville få reda på. Jag ställde frågor om respondenternas egenskaper och beteenden för att få reda på hur miljövänliga egenskaper de har och hur miljövänligt de beter sig. Detta ville jag sedan jämföra med teorin och se ifall respondenterna är ”gröna turister”.

Man kan tänka sig att vissa respondenter sagt sig vara miljövänligare än vad de egentligen är eftersom man i dagens samhälle förväntas vara miljövänlig och bete sig miljövänligt. Det är lätt att säga att man är miljövänlig fast man i själva verket kanske inte är så miljövänlig.

8.4 Förslag till fortsatt forskning

Eftersom det från förr inte finns så mycket forskning om ekoturisterna tycker jag att man kunde forska lite mer. Ekoturism och ekoturister är inte ännu idag så stora men växer mer och mer. Folk borde bli mer medvetna om alternativet att resa miljövänligt och som turist bete sig miljövänligare.

En fortsatt forskning till denna undersökning kunde vara att utveckla den lite mer och gå mera in på djupet. Istället för att göra en kvantitativ undersökning kunde man göra en kvalitativ undersökning och intervjua några ”gröna” turister för att lättare få fram deras olika egenskaper, attityder och värderingar.

KÄLLFÖRTECKNING

Agenda 21 och Riokonferensen [online]. [Hänvisning 8.4.2010] Tillgänglig i form av www-dokument: <<http://www.regeringen.se/sb/d/6936>>

Aronsson, Leif; Tengling, Monica; Aronsson, Jessika 1997. Turism – världens största näring, turism och reseservice Faktabok. 2 upplagan. Malmö. Liber Ekonomi.

Blom, Thomas; Ernfridsson, Fredrik; Nilsson, Mats; Tengling, Monica 2004. Natur Kultur & Miljö Turism Faktabok. 2 upplagan. Malmö. Liber Ekonomi.

David A., Fennell 1999. Ecotourism an introduction, 1 edition. New York. Routledge.

Eliasson, Annika 2010. Kvantitativ metod från början. Andra upplagan. Lund. Studentlitteratur AB.

Font X; Buckley F.C. 2001. Tourism Ecolabelling: Certification and Promotion of Sustainable Management. Wallingford. CABI.

Grob, Alexander 1995. A structural model of environmental attitudes and behavior. Journal of environmental psychology. Nr 15.

Hemmi, Jorma; Vuoristo Kai-Veikko 1993. Matkailu. Porvoo. WSOY.

Kalmari, Heidi; Kelola, Kati 2009. Vastuullisen matkailijan käsikirja. Keuruu. Image Kustannus Oy.

Lekvall, Per; Wahlbin, Clas 2008. Information för marknadsförings-beslut. 4:e upplagan. Göteborg. IHM Publishing.

Nyberg, Rainer; Tidström Annika 2012. Skriv vetenskapliga uppsatser, examensarbeten och avhandlingar. Femte upplagan. Lund. Studentlitteratur AB.

Our Common Future, Chapter 2: Towards Sustainable Development [online]. [Hänvisning 17.10.2011]. Tillgänglig i form av www-dokument: <<http://www.un-documents.net/ocf-02.htm#I>>

Statiskonsult 2013. Statistikutbildning på nätet. Hämtad 26.11.2012 från <http://distans.ruckman.se>

Svenska Ekoturismföreningen. Detta är ekoturism [online]. [Hänvisning 11.9.2011]. Tillgänglig i form av www-dokument: <<http://www.ekoturism.org/nyfiken/dettaArEko/index.asp>>

Swarbrooke, John; Horner, Susan 2007. Consumer behavior in tourism. Second edition. Oxford. Elsevier Ltd.

Trost, Jan 2007. Enkätboken. Tredje upplagan. Polen. Författarna och Studentlitteratur.

Turisten styr miljöframgången [online]. [Hänvisning 11.9.2011]. Tillgänglig i form av [www-dokument: <http://www.naturvardsverket.se/sv/Start/Friluftsliv/Planera-for-friluftsliv/Naturturism/Turisten-styr-miljoframgangen/>](http://www.naturvardsverket.se/sv/Start/Friluftsliv/Planera-for-friluftsliv/Naturturism/Turisten-styr-miljoframgangen/)

Vuoristo, Kai-Veikko 1998. Matkailun muodot. 3. Painos. Porvoo. WSOY.

Walker, John R.; Walker, Josielyn T. 2011. Tourism Concepts and Practices. New Jersey. Pearson Education.

Wearing, Stephen; Neil, John 1999. Ecotourism Impacts, Potentials and Possibilities. Oxford. Reed Educational and Professional Publishing Ltd.

Weaver, David B. 2001. The encyclopedia of ecotourism. New York. CABI Publishing.

b) Resans längd?

c) Transportmedel till reseorten?

d) Färdig resepaket eller "egen ihopplockad" resa?

8. Ringa in den siffra som bäst stämmer in på dig.

1= Aldrig

2= Sällan

3= Kan inte säga

4= Oftast

5= Alltid

Jag reser helst till bekanta reseområden.	1	2	3	4	5
Jag reser helst till orörda/nya platser.	1	2	3	4	5
På semestern gör jag helst ingenting.	1	2	3	4	5
På semestern vill jag vara aktiv.	1	2	3	4	5
Jag vill delta i organiserad tidsfördriv på semestern.	1	2	3	4	5
Jag föredrar stora hotellcentrum.	1	2	3	4	5
Jag föredrar mindre och lokala hotell.	1	2	3	4	5
Jag undviker udda kulturer.	1	2	3	4	5
Jag njuter av udda kulturer	1	2	3	4	5
Jag vill ha en färdig organiserad turistpaket.	1	2	3	4	5
Jag behöver enbart den allra nödvändigaste servicen, jag vill klara mig själv.	1	2	3	4	5
Jag läser vad semester broschyrer säger om hållbar turism.	1	2	3	4	5

Jag tänker på gröna problem och försöker t.ex. minska på vattenförbrukningen i områden var vatten är bristfällig.	1	2	3	4	5
Jag söker medvetet information om ett särskilt problem och involverar mig i problemet genom att t.ex. gå med i en påtryckargrupp.	1	2	3	4	5
Jag bojkottar hotell och resort som har ett dåligt rykte gällande miljö problem.	1	2	3	4	5
Jag betalar för att åka på en semester för att arbeta med en miljövårds projekt.	1	2	3	4	5
Jag åker inte alls på semester hemifrån, så att jag som turist inte skadar miljön på något sätt.	1	2	3	4	5

9. Nedan följer några påståenden. Ringa in den siffra som bäst motsvarar din uppfattning om hur de stämmer in på dig.

1= Inte alls

2= Delvis inte

3= Kan inte säga

4= Delvis

5= Helt

Jag har ett intresse för naturen och dess skyddande.	1	2	3	4	5
Jag väljer ett rese mål från naturens perspektiv.	1	2	3	4	5
Jag har bra förhandskunskap t.ex. om lokala transportmedel.	1	2	3	4	5.
Jag vill skydda den lokala kulturen och naturen.	1	2	3	4	5

Jag är beredd att betala mer för resan ifall det innebär att naturen skyddas.	1	2	3	4	5
Jag föredrar personlig service och små grupper.	1	2	3	4	5
Jag anser mig vara en utomhusentusiast.	1	2	3	4	5
Jag är en erfaren resenär.	1	2	3	4	5
Jag är bra på att acceptera och anpassa mig efter förhållanden som avviker från det som jag är van med hemma.	1	2	3	4	5
Jag föredrar lokalt boende samt lokal mat och sed.	1	2	3	4	5
På en resa vill jag uppleva ödemarks miljö och beskåda naturliv.	1	2	3	4	5

10. Hur beter du dig under en resa? / Hur betedde du dig under din senaste resa?

1= Alltid

2= Ibland

3= Inte alls

4= Fanns ingen möjlighet till det

Jag interagerar socialt med de jag möter på destinationen.	1	2	3	4
Jag fördjupar mig i den lokala omgivningen.	1	2	3	4
Jag försöker aktivt minska på min inverkan mot den fysiska naturen på destinationen.	1	2	3	4
Jag agerar försiktigt mot naturen, människorna och kulturen.	1	2	3	4
Jag skaffar information om resmålet, naturen och kulturen före resan.	1	2	3	4
Jag accepterar de gränser som t.ex. naturvården ställt gällande bevaring och vård av diverse områden.	1	2	3	4
Jag anpassar mig efter de lokala sedvanorna.	1	2	3	4
Jag har inget stort krav på komfort ifall det ökar miljöbelastningen.	1	2	3	4

Jag strävar till att välja de mest miljövänliga alternativen.	1	2	3	4
Jag stöder de lokala vid köpa av souvenirer, mat och dylikt.	1	2	3	4
Jag väljer hellre utflykter som är ordnade av de lokala framför utflykter som är ordnade av resebyrå/researrangören.	1	2	3	4